

ABONEMENT

Pour un an D. 2
Edition spéciale 500 Ptrs.

ADRESSE

"İdjtihad,,Constantinople

Téléph. St. 865
XXV ème ANNÉE
15 Fevrier 1930

İCTİHAT

Türkçe ve Fransızca
İLMÎ, EDEBÎ, İKTİSADÎ
No: 292

ABONEMBN:

Seneliği [24 Nüsha] Türki-
ye için 21/2, haric için 2
D. Âlâ kâğıdlısı 5 Liradır

İDAREHANESİ

Cıgaloğlunda İctihat Evi

Tarihi Te'sisi:
1904 — Genève
Yirmi beşinci sene
28 Şubat 1930

Fransada- bizimde transcendantalları-
mız oldu.

1870 harbinden sonra genç fransızlara [*] hitab ederek, hususi ve umumî himmetle hezimet yaralarından kurtulmuş bir Fransa, haricî ve dahilî hayatında yeniden ihya edilmiş bir Fransa yapmak için, bu gençlere Çareler arz etmeye çalışıyordu. M. Paul Bourget, nin memleketimizin merkezi sikletini kendisinde gördüğü bu metin "Bourgeoisie," üzerinde bir istinat noktası olmasını tavsiye ediyordu. Fakat, re'yi âm il intihab [Suffrage universel], muhasımı "erreur démocratique", Demokrat şî'ar idarenin daletine karşı ateşli, ve münhasiren an'ane

[*] Le Disciple. A un jeune homme.

ye merbut olan Disciple müellifi vatanperverliğinin hararet ve safiyyetine rağmen, "talent," inin meftumu olan gençliğe sun'î ve mahdud bir idéalden başka bir şey takdim etmemek halinde idi.

İlmî tefsiri, hakkında istikrahını izhardan fariğ olmadığı o 89 principlerine karşı çıkardığı vakit, ilmî sureti tefsiri pek şahsî kalır. [1] Daha serbest bir tenkit, eski Fransanın derin ve gizli salâbetine hayran olmakla beraber, faaliyeti içtimaiyeye kaide olarak bir çoğu terreddi etmiş olan mefhumları, gayri muayyen mefhumları vermeye kendisini mahkûm etmezdi.

[1] Voir Etudes et portraits III. Sociologie et littérature; De la vraie méthode scientifique; le Réalisme de Bonald.

İhlase Kaside

Avazi kudreti sığmaz dünyaya
Bünyadı şanına dardır bu arsa;
Mürüvvet bezminin zevki tam olmaz
Seven bir yürekte ihlas aylarsa

26 K. evel 1928 A. D.

Tevfik Fikret

ve

Psychanalyse Tetkikleri

Dr. A. İzzeddin

Lâkin (refoulement) tard aksülamelinin şiddetinden, valideye merbut ve tatmin edilememiş olan temaylatı şehvaniye, gayri meşrua kuvvetle defî ediliyor, ve buluşa has olan tenasuli vâkıalar silinmekden hali kalmıyor. Valideye, bütün hayat için rabt edilmiş olan Libido başka cereyan yolları arıyor.

Eski afacan çocuk, ciddi, ağırbaşlılaşıyor; anal-Saddique temayüller temizlik dürüsti, derslere fazla dikkat şekline inkılab ediyorlar..

Fikret muallimlere bile ilkayi hürmete çalışıyor. Vakaa her yerde validenin hayali aranıyor, [ona benzeyen bir zevce intihab edildiğini gördük]. Fikret artık ilelebet meshur, ve valideye sadık... sönük bir aşka mahkûmdur. Şairin asarında kadın hep müphem, — tabii

burada gayri meşur homosex(-) ualite ninde yardımı var! — esiri bir hayal halinde beliriyor. Freudun Leonard için söylediği sözler aynile burada tekrar edilebilir: "Libdo nun pek az bir kısmı tenasuli işlere tahsis edilecek ve bu küçük kısım kahilin dumura uğramış hayatı tenasuliyesini temsil edilebilecektir." Kahalete doğru bulugda (sublime) itila eden kısımlar senat ve şiir yoluna dönererek, kısmen, tard dan (refoulement) kurtulmaya, eski aşkı ikaa çalışacak, homosexuel aksamda yine etfale avdet edecek, Fikret pedagog, muallim olacaktır. Bulugda sönmesi lâzım olan peder husumeti şekilden şekle girerek nazırlara, hükûmete, Abdulhamide ittihadı terakkiye inıtaf edecektir... Muhite ademi intibak bu suretle doğmuş ve Fikret son devreye gelmiştir.

Lâkin bütün bu aksülameller arasında ilk çocukluk tenasuliyetinin tali unsurları (narsisik) ve (anal-erotik) unsurlar asar da kendilerini göstermekden hali kalma-

yorlar. Fikret mektepte derslerini nasıl pek dikkatle yapıp, şimdide şiirlerini o kadar dikkatle tebyiz ve hatta kendi el yazısıyla basdırıyor. Bütün muhitten uzak, timsali bir tarzda bir kartal gibi kayalara çekilerek yaşayan bu mağrur seciye, kanat ve gaga darbesini esirgemeyen bir kemiyettir oluyor.

Bu sıralarda Balkan harbi felaketi Fikrette, (Mader - Vatan) mudilasının ianesile eski acıları kamçılıyor. (ve Ey taş) manzumesi doğuyor. Bu manzume gösterdiğim gibi bence bütün mudilaların bir hulasası, ve mudilalardan kopan ve gayri meşurda kuvanietlerini muhafaza eden affektif dalgaların timsali bir muhassilasını gösteren bir ibda'dır, (tenasül teecessüs, peder husumeti, valide tesebbüti) Bu devrede Fikretin hayatı, bir az saadet, biraz deruni sükûna nail olabilmek için ne tedahülün (introversion) nede şiir yolunun artık kâfi gelmediğini gösteriyor. Fikret kademe be kademe rucu'a başlıyor, (Regression); ta ilk küçüklük hayatına, keder ve sıkıntıların bilinmediği devreye şahsın kendini aile dırıltılarını kavramamış zan ettiği zamanlara kaçılıyor. İşte (Şermin) bu firarin bariz bir numunesidir ve dikkate arz ederim küçük çocuklara olduğu kadar nevmiilere de hitap eder!

* *

Şu basit tedkik gösteriyor ki Fikret bir çok cihetten Leonord de Vinci ye pek benzeyen ve psychanalys için cidden kıymettar olan bir misaldir.

Aradaki fark ne olursa olsun, bitaraf bir nazar, ahlak ve siyasi hudutların, bünye içtimaiye ve dinin tenevvüüne rağmen, fikri beşerin daima müşabih, mahdut bir saha içinde cevelandan başka şeye kadir olmadığını tesbitden hali kalmaz.

Dr. A. İzzeddin

Not: — İsim ve aksülmel tebeddülleri için müracaat:

« The Lancet special rumber No 2 Earlymental Diseases »

— Bitdi —

Ziya Gök Alpin fikir menbaları

II

3 — Lisanda ilmi tasfiye, yazı ve konuşma dilinin birleşmesi:

Bu bahis üzerinde Necip beyin yazıları büyük bir cilt teşkil eder. Bugünkü makalemizin çerçevesi bunu uzun uzadıya tetkika müsait değildir. Şimdi biz ancak onun ana hatlarını göstermekle iktifa edeceğiz. [1] Necip bey, ilerilemenin "yararlı, bizi doyurucu, besleyici bilgilerin ortalığa öğretilmesile, yayılmasile, mümkün olabileceğini ileri sürüyordu. "Bu ise kullanışlı, güçlük çekmeden, en az bir zamanda öğrenilen, bir dille kabil olacaktı. Ne yazık ki " lisanı tahririmiz buna asla elverişli değildi. Binaenaleyh ne yapmak gerekti:

Necip bey, "Hizmet, de bir seneden fazla devam eden sıra makalelerinin büyük bir kısmını bu meselelerin halline hasr etmişti.

1 — Lisanı tahririmiz üç dilden tereküp ediyoreu. Bu üç dil maddeten ve tabiatan uyuşamaz, bunlardan bir dil yapılamazdı.

II — Kendi dilimizi öğrenmek için sarf ettiğimiz zaman sarfı işimize gelen ve tabii olandan beş veya daha ziyade fazlaydı.

III — Arapcadan alınıp, arapca kaidesile kullanılan fiiller lüzumsuzdu. Çünkü türkçeninkileri ile daha genişce fikrimizi anlata biliyorduk.

Türkçe fiillerin kullanılması.

IV — Tahavvüle tabi isimler, fiiller, cemiler zihnimizin büyük bir kuvvetini harcıyordu. Türkçeninkile kullanılacak; yani arapca tarzında kelime teşkil edilmeyecekti. Arapca şekli "Elements formels, ve teşkili "Element formatif, un-

[1] Kronolojye göre Necip beyin bütün neşriyatını, tercemei halini. Meslek, Meslegin umumî hatları Muhit ve şahsiyeti cereyanı İzmir'de ve haricteki tesirlerini bütün sümulile ihtiva eden bizde Türklüğün tekâmülü tarihinden bir merhale adlı bir etât hazırlıyoruz yakında neşr edeceğiz.